

Periode: september 2026 – juni 2027
Hoofddocenten: mr. J. Hoekstra en prof. mr. A.G.A. Nijmeijer
Locatie: Aristo meeting center Utrecht Lunetten (incl. lunch)

Donderdag 10 september 2026

- 09.45 – 11.15 **Inleiding Omgevingswet
Hoofdlijnen en kerninstrumenten**
- 11.30 – 13.00 **Omgevingsplan**
- 13.45 – 15.15 **Omgevingsplan (vervolg)**
- 15.30 – 16.30 **Inleiding op de discussie**
belanghebbenden, Varkens in Nood en
relativiteitsvereiste
- 16.30 – 18.00 **Discussie n.a.v. de inleiding**

v.a. 18.00 uur Diner

Donderdag 1 oktober 2026

- 10.00 – 13.00 **Milieueffectrapportage**
- 13.45 – 16.45 **Provinciale- en rijksinstrumenten**

Mr. J.A.W. Huijben

Staatsraad in de Afdeling bestuursrechtspraak van
de Raad van State

Prof. mr. A.G.A. Nijmeijer

Hoogleraar omgevingsrecht Radboud Universiteit
en staatsraad in buitengewone dienst in de
Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van
State

Prof. mr. A.G.A. Nijmeijer

Voornoemd

Prof. dr. mr. H.D. Tolsma

Hoogleraar Besluitvorming en rechtsbescherming
in het omgevingsrecht,
Rijksuniversiteit Groningen

Mr. J. Hoekstra

Staatsraad in de Afdeling bestuursrechtspraak van
de Raad van State

Prof. mr. drs. B.P.M. van Ravels

Staatsraad in de Afdeling bestuursrechtspraak van
de Raad van State en hoogleraar Onderneming en
Overheid, Radboud Universiteit

Mr. J.E. Dijk

Advocaat Vos en Vennoten Advocaten Haarlem

Mr. E.T. de Jong

Advocaat ZYPP advocaten Arnhem

Prof. dr. mr. H.D. Tolsma

Voornoemd

Mr. drs. G.A.J.M. Hoevenaars

Senior beleidsmedewerker Ministerie
Infrastructuur en Milieu

Mr. T.E.P.A. Lam

Advocaat Hekkelman advocaten en notarissen
Nijmegen en senior docent bestuursrecht Radboud
Universiteit

Donderdag 29 oktober 2026

10.00 – 13.00 **Omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit bouwwerken**
inclusief algemene inleiding op de voorbereidingsprocedure en aandacht voor de technische bouwactiviteit, rijksmonumentenactiviteit en omgevingsvergunningvrij bouwen

Mr. ing. B. Rademaker
(Bestuurs)rechter in de rechtbank Midden-Nederland

13.45 – 16.45 **Milieubelastende activiteiten**
inclusief IPPC en algemene regels voor inrichtingen (Activiteitenbesluit)

Mr. A. Collignon
Advocaat-partner Stibbe, Amsterdam

Donderdag 19 november 2026

10.00 – 13.00 **Infrastructuur**

Mr. H.J.M. Besselink
Staatsraad in de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

13.45 – 16.45 **Europees omgevingsrecht**
exclusief natuurbeschermingsrecht

Mr. dr. R.H.W. Frins
Universitair hoofddocent Omgevingsrecht, Tilburg University

Donderdag 10 december 2026

10.00 – 13.00 **Geluid**

Mr. R. Benhadi
Advocaat Hekkelman Advocaten, Nijmegen

13.45 – 16.45 **Natuurbeschermingsrecht**
bescherming van Natura 2000-gebieden en soorten

Mr. drs. M.M. Kaajan
Staatsraad in de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Donderdag 14 januari 2027

10.00 – 13.00 **Lucht en externe veiligheid**

Mr. dr. D. Korsse
Advocaat RNMW advocaten

13.45 – 16.45 **Water**

Prof. mr. dr. ir. J.J.H. van Kempen
Senior beleidsmedewerker, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, bijzonder hoogleraar Transdisciplinair Waterrecht, Universiteit Utrecht

Donderdag 4 februari 2027

10.00 – 13.00 **Bestuursrechtelijke handhaving in het omgevingsrecht**

Mr. dr. T.N. Sanders
Advocaat en partner AKD

13.45 – 16.45 **Energietransitie**

Mr. A. de Snoo
Rechtbank Midden-Nederland

Donderdag 4 maart 2027

10.00 – 13.00 **Gebiedsontwikkeling en PPS**
inclusief staatssteun en aanbesteding

Prof. dr. ir. A.G. Bregman
Hoogleraar Bouwrecht Rijksuniversiteit Groningen en tevens verbonden aan het Instituut voor Bouwrecht

13.45 – 16.45 **Omgevingsrechtelijke aansprakelijkheid**
privaatrechtelijk / bestuursrechtelijk

Prof. mr. dr. E.H.P. Brans
Advocaat Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Den Haag en bijzonder hoogleraar duurzaamheid en milieuaansprakelijkheid, Universiteit Utrecht

Donderdag 25 maart 2027

10.00 – 13.00 **Bodem**

13.45 – 16.45 **Schadevergoeding rechtmatige overheidsdaad**

Donderdag 15 april 2027

10.00 – 13.00 **Kostenverhaal**

13.45 – 16.45 **Voorkeursrecht en onteigening**

Maandag 31 mei 2027 of dinsdag 1 juni 2027

Mondeling examen te Nijmegen

Elk dagdeel van 3 uur bevat 15 minuten pauze

Wijzigingen voorbehouden

Mr. M.C. Brans

Advocaat Houthoff, Amsterdam

Prof. mr. drs. B.P.M. van Ravels

Voornoemd

Mr. J. Hoekstra

Voornoemd

Mr. J.F. de Groot

Staatsraad in de Afdeling bestuursrechtspraak,

Raad van State

56

PUNTEN
PO

ADVOCATUUR

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN